ΕΤΟΣ Β'. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 92.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΙΚΟΣΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς Παύλου (Α'. 11—19).

Ἀδελφοί, γνωρίζω ὑμῖν τὸ Εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπων παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεός, ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ Ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. Ἕτερον δὲ τῶν Ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰμὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

Ἀπέναντι τῆς ἀληθινῆς διδασκαλίας, τὴν ὁποίαν ἐδίδασκεν ὁ Ἀπόστόλος Παῦλος, ἀπέναντι τοῦ ἀληθινοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον ἐκήρυττεν, ἐπαρουσιάσθησαν «ψευδαπόστολοι» κηρύττοντες «ἕτερον εὐαγγέλιον», θέλοντες «μεταστρέψαι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ» (Γαλ. Α´ 7), διαδίδοντες ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤκουσε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καθὼς οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι, οὐδὲ ἀπεστάλη εἰς τὸ κήρυγμα παρ' αὐτοῦ καὶ ἐπομένως τὸ κήρυγμα καὶ ἡ διδασκαλία του δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔχουν ἀποστολικὸν κῦρος. Τὴν ὀλεθρίαν ταύτην πλάνην θέλων νὰ ἐκριζώσῃ ὁ θεῖος Παῦλος ἀπὸ τοὺς Γαλάτας γράφει πρὸς αὐτούς, ὡς ἠκούσαμεν εἰς τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον εὐηγγελίσθη, δὲν προέρχεται ἀπὸ ἄνθρωπον, οὔτε παρέλαβε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἀπὸ ἀνθρώπους, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν καὶ ἐφανέρωσε καὶ τὸ εὐαγγέλιόν του. Ἠκούσατε—λέγει—καὶ ἐπομένως γνωρίζετε πῶς ἐφερόμην προτήτερα, ὅτε ἤμην προσκεκολλημένος εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν καὶ κατεδίωκον τοὺς Χριστιανοὺς ὑπερβολικὰ ζητῶν νὰ καταστρέψω αὐτούς, καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἤμην πρῶτος μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν συνηλικιωτῶν μου, μὲ πολὺν ζῆλον ἀκολουθῶν τὰς πατρικὰς παραδόσεις. Ὅτε ὅμως ὁ ἅγιος Θεὸς ἐξ ἀγαθότητος ἠθέλησε νά με καλέσῃ καὶ νά μοι φανερώσῃ τὸν Υἱόν του, διὰ νὰ κηρύξω τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν, ἀμέσως, χωρὶς δισταγμοὺς ἀπεδέχθην καὶ δὲν προσεκολλήθην εἰς ἀνθρώπους, διὰ νὰ διδαχθῶ, οὔτε ὑπῆγα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, οἱ ὁποῖοι εἶχον κληθῆ προτήτερα ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ κατόπιν πάλιν ἐπέστρεψα εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ μετὰ τρία ἔτη ὑπῆγα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ γνωρίσω τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ ἔμεινα μαζί του δέκα πέντε ἡμέρας. Δὲν εἶδον δὲ ἄλλον Ἀπόστολον παρὰ τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον.

Ὁ τρομερὸς ἐχθρὸς καὶ ἀμείλικτος διώκτης τῆς ἁγίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πίστεως, ὁ Σαοὺλ ἢ Σαῦλος, ἦτο πασίγνωστος ὡς «ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου» (Πράξ. Θ´ 1) εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ θαυμάσιος καὶ ὑπερφυσικὸς τρόπος τῆς κλήσεώς του ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου καὶ ὅλα τὰ λαβόντα χώραν θαυμάσια τῆς μεταβολῆς του εἰς διαπρύσιον κήρυκα καὶ θερμουργὸν Ἀπόστολον, ὅλοι οἱ ὑπεράνθρωποι ἀγῶνες, τοὺς ὁποίους κατέβαλε πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὅλη του ἡ ἔνθεος δρᾶσις, ἦσαν πράγματα τόσῳ φανερὰ καὶ τόσῳ γνωστά, ὥστε δὲν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ διατελῇ ἐν ἀγνοίᾳ τούτων τόσῳ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὅσῳ καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου εἶχε κηρυχθῆ τὸ Εὐαγγέλιον. Ἐν τούτοις εὑρέθησαν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐκάμμυον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ ὁλοφάνερα αὐτὰ γεγονότα, οἱ ὁποῖοι ἔφρασσον τὰ ὦτα εἰς τὰ ἀληθινὰ αὐτὰ συμβάντα καὶ διεκήρυττον ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δὲν ἦτο γνήσιος μαθητὴς τοῦ Κυρίου, δὲν εἶδε τὸν Κύριον, δὲν ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ τὰς θείας ἀληθείας τῆς ἁγίας ἡμῶν

πίστεως, ἐπομένως ἡ διδασκαλία του δὲν εἶχε τὸ ἀπαιτούμενον ἀποστολικὸν κῦρος! Ἀδιάφορον δι' αὐτοὺς ὅτι ἐνῷ ἐπορεύετο εἰς Δαμασκόν, μὲ κακοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ἐκεῖ Χριστιανούς, καθ' ὁδὸν ἀπεκαλύφθη εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος μὲ τὸν θαυμάσιον τρόπον, τὸν ὁποῖον διηγεῖται ὁ ἴδιος (Πράξ. ΚΒ΄) καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν λέγων «πορεύου ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνος μακρὰν ἀποσταλῶ σε». Ἀδιάφορον δι' αὐτοὺς ὅτι καὶ οἱ πιστοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι γνωρίζοντες τὰ κατ' αὐτὸν ἐθεώρουν ὡς ἀληθῆ καὶ γνήσιον Ἀπόστολον, ὅπως καὶ ἦτο. Ἀδιάφορα ὅλα τὰ κατ' αὐτὸν πασίγνωστα γεγονότα διὰ τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν ἀνθρώπων. Δι' ἓν καὶ μόνον πρᾶγμα ἐνδιεφέροντο, πῶς νὰ καταρρίψουν τὸ κῦρος τῆς διδασκαλίας του, πῶς νὰ διαβάλουν καὶ συκοφαντήσουν αὐτόν, παραβλέποντες τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθόν, καταπατοῦντες τὴν ἀλήθειαν, ἀρνούμενοι τὰ πραγματικὰ γεγονότα! Τοιοῦτον εἶναι πάντοτε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ ἐλατήριον τῶν συκοφαντῶν, ὁ φθόνος, ἡ κακία· τοιοῦτος εἶναι πάντοτε ὁ σκοπός των, ἡ κατάπτωσις καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν συκοφαντουμένων· τοιοῦτον εἶνε τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των, τὸ ψεῦδος.

Ἃς ἀνατρέξωμεν διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν πρωτοπλάστων, ἃς μελετήσωμεν τὴν παρακοήν των καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης, τὴν ἐκδίωξίν των ἐκ τοῦ παραδείσου, τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τῆς εὐτυχίας, τὴν εἰς δυστυχίαν, λύπας καὶ θάνατον καταδίκην των, ἃς ἀναζητήσωμεν δὲ καὶ τὰ αἴτια ὅλων αὐτῶν τῶν κακῶν, καὶ θὰ εὕρωμεν ὅτι δημιουργὸς ὅλων ἦτο ὁ πρῶτος συκοφάντης, ὁ διάβολος καὶ θὰ πεισθῶμεν ὅτι καὶ ἐλατήριον καὶ σκοπὸς καὶ μέσα πρὸς παρακοὴν τῶν πρωτοπλάστων ἦσαν τὰ αὐτά, τὰ ὁποῖα παντοῦ καὶ πάντοτε ἔχουν καὶ μεταχειρίζονται οἱ συκοφάνται. Ἔβλεπε δῆλα δὴ ὁ μισόκαλος καὶ ἀνθρωποκτόνος διάβολος ὅτι οἱ πρωτόπλαστοι ἔζων μέσα εἰς μίαν μεγάλην καὶ ἀπερίγραπτον εὐτυχίαν, καὶ τοῦτο διήγειρε τὸν φθόνον του, τὴν κακίαν του, καὶ ὁ φθόνος καὶ ἡ κακία του τὸν παρακινοῦν νὰ ἐργασθῇ μὲ τὸν ὀλέθριον σκοπὸν τῆς καταστροφῆς των, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου καταφεύγει εἰς τὴν συκοφαντίαν, μεταχειρισθεὶς ὡς μέσον τὸ ψεῦδος. Ὁ Θεὸς εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς πρωτοπλάστους νὰ μὴ φάγουν ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως, διότι ἂν φάγουν θ' ἀποθάνουν. Ὁ διάβολος συκοφαντεῖ τὸν Θεὸν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους, ὡς ψεύστην, φθονερὸν καὶ ἐχθρόν των, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνουν, ἐὰν φάγουν ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπόν, τοὐναντίον θὰ ἀνοιχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοί των, θὰ γίνωσι καὶ αὐτοὶ θεοί, «γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν», καὶ ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον τοῦτον — προσέθηκεν, — ἀπηγόρευσεν ὁ Θεὸς νὰ φάγουν «ᾔδει γὰρ ὅτι ᾗ ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί». Συκοφαντεῖ λοιπὸν ἐκ φθόνου ὁ διάβολος τὸν Θεὸν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους, μὲ σκοπὸν νὰ καταστρέψῃ τὴν εὐτυχίαν των, καὶ ὡς μέσον μεταχειρίζεται τὸ ψεῦδος. Πιστεύουν ἀσυλλογίστως οἱ πρωτόπλαστοι τὴν συκοφαντίαν, καὶ

προκαλοῦν τὴν δικαίαν τιμωρίαν των, τὴν εἰς θάνατον καταδίκην των.

Βλέπετε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, πόσον φοβερὰ καὶ ὀλέθρια ἀποτελέσματα φέρει ἡ συκοφαντία ὅταν εὕρῃ ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν τὰ ψεύδη, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὁ συκοφάντης; Βλέπετε ὅτι εἰς αὐτὴν ὀφείλομεν οἱ ἄνθρωποι τὴν καταδίκην μας νὰ τρώγωμεν τὸν ἄρτον «ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου ἡμῶν; εἰς αὐτὴν ὀφείλει ἡ γῆ τὴν θείαν κατάραν; εἰς αὐτὴν ὀφείλονται, αἱ ἀκαρπίαι τῆς γῆς, αἱ δυσκρασίαι τοῦ ἀέρος, αἱ ἀσθένειαι, αἱ λύπαι, τὰ δάκρυα καὶ οἱ πόνοι; Βλέπετε ὅτι εἰς αὐτὴν ὀφείλομεν ὅλα τὰ κακά, τὰ ὁποῖα ὑποφέρομεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ἐπὶ τέλους τὴν εἰς θάνατον καταδίκην ἡμῶν; Ἀλλὰ μήπως καὶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ πάντοτε, ἐνόσῳ ὑπάρχει ἀνθρωπότης, δὲν παρουσιάζονται τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς συκοφαντίας καταφανῆ καὶ ἀναμφισβήτητα; Μήπως δὲν βλέπομεν καθ' ἑκάστην πλησιεστάτους συγγενεῖς, ἀδελφούς, γονεῖς, νὰ εὑρίσκωνται εἰς φοβερὰν διάστασιν ἕνεκα τῆς συκοφαντίας; Μήπως δὲν παρουσιάζεται κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ λυπηρὸν καὶ ἀξιοθρήνητον φαινόμενον τῶν διαζυγίων, ἡ ὀλεθριωτάτη αὕτη ἀσθένεια τῶν κοινωνιῶν, ἡ ὑποσκάπτουσα αὐτὰ τὰ θεμέλια αὐτῶν, ὡς ἀποτέλεσμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μυσαρᾶς συκοφαντίας; Μήπως δὲν φέρει εἰς ἔχθραν πολυαγαπημένους φίλους, μήπως δὲν ποδοπατεῖ τὴν τιμὴν ἐντίμων καὶ ἐναρέτων προσώπων, μήπως δὲν στερεῖ ἀνθρώπους τῆς περιουσίας των, μήπως δὲν καταδικάζει εἰς θάνατον ἀθῴους; Καὶ ποῖος ἔζησεν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ δὲν ἐδοκίμασε τὰ ἀποτελέσματα τῆς κακίας ταύτης;

Ὅλοι λοιπόν, ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ἀναγνωρίζομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ συκοφαντία εἶνε μία ἀπὸ τὰς ὀλεθριωτέρας κακίας τοῦ κόσμου, ὅλοι γνωρίζομεν τοῦτο ἐκ πείρας. Καὶ ὅμως, οἱ περισσότεροι—διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ὅλοι—ἀσυλλογίστως, ἀβασανίστως γινόμεθα θύματα αὐτῆς, ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ συκοφάντου ἀποδίδοντες καὶ εἰς τὴν λογικὴν καὶ τὴν ἀλήθειαν δυσπιστοῦντες. Ποῖος ἆρά γε εἶνε ὁ λόγος τοῦ φαινομένου τούτου; Πολλοὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ· ἀλλ' ὁ κύριος ὅλων, ὁ συγκεντρῶν ὅλους, εἶνε ἡ παρ' ἡμῖν ἔλλειψις τῆς ἀγάπης τῆς ἀληθινῆς, τῆς πραγματικῆς ἐκείνης ἀγάπης, ἡ ὁποία «οὐ λογίζεται τὸ κακὸν» (Α' Κορ. ΙΓ' 6), τῆς εὐαγγελικῆς ἐκείνης ἀγάπης, ἡ ὁποία δὲν ἀποδέχεται οὔτε θέλει τὴν ζημίαν τοῦ ἀγαπωμένου, ἀλλ' ἐπιδιώκει τὴν ὠφέλειαν αὐτοῦ. Ἂς ἀναπληρώσωμεν τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἂς ἐκδιώξωμεν τὴν ἔχθραν, τὸ μῖσος ἀπὸ τὴν καρδίαν μας καὶ ἂς ἀποικίσωμεν ἐν αὐτῇ τὴν ἀγάπην, καὶ τότε ἀσφαλῶς καὶ οἱ ὀφθαλμοί μας θὰ διανοιχθῶσι πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, καὶ ὁ νοῦς μας θὰ κρίνῃ εὐθύτερον τὰ πράγματα, καὶ τὰ δύο ταῦτα, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ ἡ εὐθεῖα κρίσις, τὰ ὁποῖα εἶνε οἱ μέγιστοι καὶ ἀποτελεσματικώτεροι πολέμιοι τῆς συκοφαντίας, θὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ὁριστικῶς τῆς ὀλεθρίας ταύτης ἁμαρτίας, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη αἰτία τῶν δεινῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΟΓΔΟΗ ΕΝΤΟΛΗ

Γ'. *«Οὐ κλέψεις».*

Εἴδομεν ὅτι ἡ ὀγδόη τοῦ Θεοῦ ἐντολὴ ἀπαγορεύει πᾶν εἶδος κλοπῆς καὶ ἁρπαγῆς· ταὐτοχρόνως ὅμως ἀπαγορεύει καὶ τὴν κατακράτησιν τοῦ ξένου πράγματος, ἐξ οὗ προέρχεται ἡ ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἔχομεν νὰ ἐπιστρέφωμεν τὸ ξένον πρᾶγμα καὶ νὰ ἀποζημιώνωμεν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἠδικήσαμεν καθ᾽ οἱονδήποτε τρόπον, εἴτε ὡς κλέπται καὶ ἅρπαγες, εἴτε ὡς ἠθικοὶ συνεργοὶ τούτων καὶ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Προφήτου *«ὡς κοινωνοὶ κλεπτῶν»*. Περὶ τούτου ἔσται ἡμῖν σήμερον ὁ λόγος.

Ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποζημιώνωμεν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἠδικήσαμεν, τοῦτο οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ ἀγνοῶν. Καὶ πολιτικοὶ νόμοι καὶ Ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι καὶ μάλιστα ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ἐπιβάλλουσιν ἡμῖν τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Ὅλαι ἀνεξαιρέτως αἱ νομοθεσίαι καὶ ἀρχαῖαι καὶ νεώτεραι ἀποφαίνονται ὅτι ὁ ἀδικῶν τὸν ἄλλον ὀφείλει νὰ ἀποζημιώνῃ τοῦτον. Ἡ Ἐκκλησία ἐπίσης κηρύττει ὅτι ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ τύχῃ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὁ μὴ ἐπανορθῶν τὸ ἀδίκημα, ὅπερ διέπραξεν. Ὁ Νόμος δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ διὰ τοῦ Μωϋσέως δοθεὶς ὁρίζει τὰ ἑπόμενα: *«Ἐάν τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον καὶ σφάξῃ » ἢ ἀποδῶται, πέντε μόσχους ἀποτίσει ἀντὶ τοῦ μόσχου, καὶ τέσσαρα πρό» βατα ἀντὶ τοῦ προβάτου.... Ἐὰν καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, » καὶ ἀφῇ τὸ κτῆνος αὐτοῦ καταβοσκῆσαι ἀγρὸν ἕτερον, ἀποτίσει ἐκ τοῦ » αὐτοῦ ἀγροῦ κατὰ τὸ γέννημα αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν κατα» βοσκήσῃ, τὰ βέλτιστα τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ βέλτιστα τοῦ ἀμπελῶνος » αὐτοῦ ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ ἐξελθὸν πῦρ εὕρῃ ἀκάνθας καὶ προσεμπρήσῃ » ἅλωνας ἢ στάχυς ἢ πεδίον, ἀποτίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας. Ἐὰν δέ τις δῷ » τῷ πλησίον ὑποζύγιον ἢ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ πᾶν κτῆνος φυλάξαι,.... » ἐὰν κλαπῇ παρ᾽ αὐτοῦ ἀποτίσει τῷ κυρίῳ».* Ἐάν τις, λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου Ἰεζεκιὴλ, μετανοήσῃ ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ καὶ ἀποφασίσῃ νὰ ζῇ εὐσεβῶς καὶ ἐναρέτως, εἶναι δυνατὸν νὰ συγχωρηθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι τοῦ μετανοοῦντος, ἀλλ᾽ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀποζημιώσῃ πρότερον ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἠδίκησε καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ὅσα διὰ τῆς κλοπῆς καὶ τῶν ἁρπαγῶν ἀπέκτησε. *«Καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ ἀσεβεῖ· θανάτῳ*

» *θανατωθήσῃ καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ποιήσει κρῖμα* » *καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐνεχύρασμα ἀποδοῖ, καὶ ἁρπάγματα ἀποτίσει, ἐν* » *προστάγματι ζωῆς διαπορεύηται, τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται,* » *καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ· πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν οὐ μὴ ἀνα-* » *μνησθῶσιν*». Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ ἐπανορθώνωμεν τὸ ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον διαπράττομεν· ὀφείλομεν νὰ ἀποζημιώνωμεν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀδικοῦμεν. Ἀλλ' ἤδη γεννᾶται τὸ ζήτημα· ποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ καταβάλλῃ τὴν ἀποζημίωσιν;

Εἶναι φανερὸν ὅτι τὴν πρὸς τὸν ἀδικούμενον ἀποζημίωσιν ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ ὁ διαπράττων τὸ ἀδίκημα. Ἀλλ' οὐχ ἧττον συνυπεύθυνοί εἰσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἐπίσης ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν τοιαύτην ἀποζημίωσιν. Τοιοῦτοι δ' εἶναι ἐν πρώτοις ὅσοι δίδουσι τὴν διαταγὴν τοῦ κλέπτειν καὶ ἁρπάζειν τὰ ἀνήκοντα τῷ πλησίον, οἱ ὁποῖοι διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι καὶ συνένοχοι θεωρούμενοι ὡς συνεργοὶ καὶ αὐτουργοὶ τῆς κλοπῆς καὶ ἁρπαγῆς. Οἱ τοιοῦτοι, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, εἶναι χειρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν κλεπτῶν καὶ ληστῶν. Δεύτερον, ὅσοι μὴ ἔχοντες τὸ θάρρος τοῦ διατάττειν τὴν κλοπὴν ἢ ἁρπαγὴν περιορίζονται εἰς μόνον τὸ συμβουλεύειν καὶ ἐνθαρρύνειν εἰς τοιαῦτα ἀδικήματα. Οἱ τοιοῦτοι διαφέρουσι τῶν πρώτων μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν προβαίνουσιν εἰς ὡρισμένην διαταγήν· οὐχ ἧττον ἔχουσι τὰ αὐτὰ κακοῦργα ἔνστικτα. Τρίτον ὅσοι οὔτε διατάττουσιν, οὔτε συμβουλεύουσι τὸ ἀδίκημα, ἀλλ' οὐχ ἧττον συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀθώωσιν τῶν κακούργων δι' οἱουδήποτε τρόπου. Τοιοῦτοι λ. χ. εἰσὶν οἱ δικηγόροι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, καίτοι εἶναι πεπεισμένοι περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, οὐχ ἧττον διὰ τοῦ ψεύδους, διὰ σοφιστειῶν καὶ στρεψοδικιῶν κατορθώνουσι νὰ παραστήσωσιν αὐτοὺς ἀθώους, καθὼς καὶ οἱ δικασταὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διὰ λόγων εὐνοϊκῶν καὶ καταλλήλων συστάσεων ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου διαθέτουσιν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀθωωτικὴν ψῆφον τοῦ Δικαστηρίου. Τέταρτον, ὅσοι χωρὶς νὰ μετέχωσι τοῦ ἀδικήματος εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως μετέχουσιν οὐχ ἧττον τοῦ ἐκ τῆς κλοπῆς καὶ ἀδικίας κέρδους. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ καταβάλλωσιν ἀποζημιώσεις πρὸς τοὺς ἀδικουμένους, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐδέχθησαν νὰ λάβωσι καὶ αὐτοὶ μέρος ἐκ τῶν ἀδίκως κτηθέντων καὶ ἐγένοντο μέτοχοι τῶν κλοπιμαίων. Πέμπτον, ὅσοι καίτοι ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν κλοπὴν καὶ ματαιώσωσι τὸ ἀδίκημα τοῦ πλησίον, ἐν τούτοις ἀνέχονται καὶ ἐπιτρέπουσι νὰ διαπράττηται τοῦτο ἀτιμωρητεί. Οἱ βασιλεῖς, οἱ ἡγεμόνες, οἱ κυβερνῆται, οἱ δικασταί, οἱ ἄρχοντες παντὸς βαθμοῦ ὡς μόνην ἀποστολὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἔχουσι νὰ προστατεύωσι τὴν ζωήν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διακυβέρνησιν αὐτῶν λαοῦ. Τέλος, ὅσοι, καίτοι γινώσκουσι τὴν διαπραττομένην κλοπήν, τὸν τόπον ἐν ᾧ αὕτη διεπράχθη καὶ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα διέπραξαν ταύτην, ἐν τούτοις ὄχι μόνον δὲν σπεύδουσι νὰ καταγγείλωσι καὶ ἀποκαλύψωσι ταῦτα πάντα, ἀλλ' ἀπεναντίας διὰ μυρίων μέσων ἀγωνίζονται νὰ ἀποκρύψωσι τὰ πάντα ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι ὅσοι ἀποτολμῶσι καὶ νὰ ψευδορκῶσι πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ κλέπτου, ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι χειρότεροι καὶ ἀπὸ τοὺς κλέπτας αὐτοὺς καὶ ὑπέχουσι βαρυ-

τέραν τὴν εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ, τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τῆς κοινωνίας, διότι ἐὰν ἡ κλοπὴ ὑφίσταται καὶ θριαμβεύῃ ἔν τινι χώρᾳ, τοῦτο ὀφείλεται πρωτίστως εἰς τοὺς δίδοντας καὶ λαμβάνοντας τοὺς λεγομένους δανεικοὺς ὅρκους πρὸς ἀθώωσιν τῶν κλεπτῶν. Συνένοχοι καὶ συνυπεύθυνοι ἐπίσης εἶναι καὶ ὅσοι βοηθοῦσιν οἱῳδήποτε τρόπῳ τοὺς κλέπτας παρέχοντες αὐτοῖς ἄσυλον καὶ ἀποκρύπτοντες αὐτούς τε καὶ τὰ κλοπιμαῖα, καθὼς καὶ οἱ ἐπιδοκιμάζοντες τὸ ἔγκλημα τῆς κλοπῆς καὶ ἐξυμνοῦντες καὶ συγχαίροντες τοὺς κλέπτας διὰ τὰ βδελυρὰ αὐτῶν κατορθώματα. Λοιπὸν ὅσοι γίνονται διὰ τῆς ἀνοχῆς των καὶ τῆς ἄλλης αὐτῶν συμπεριφορᾶς «***κοινωνοὶ κλεπτῶν***», καὶ τοιοῦτοί εἰσι ὅλοι ὅσους ἀνωτέρω ἠριθμήσαμεν, ὅλοι οὗτοι ἔχουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποζημιῶσι τοὺς διὰ τῆς κλοπῆς καὶ ἁρπαγῆς ζημιουμένους. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ὁ Θεὸς ταλανίζει πάντας τούτους διὰ τοῦ προφήτου Ἠσαΐα λέγων: «*Οὐαὶ τὸ ἔθνος τῶν κλεπτῶν*».

Ἐκ τῶν εἰρημένων δείκνυται ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἀποζημιώνωμεν τοὺς ἀδικουμένους. Ἀλλ' ὁποία τις πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἀποζημίωσις αὕτη; Ἐν τῷ Μωσαϊκῷ Νόμῳ ἀναγινώσκομεν· «*Ἐάν τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον, καὶ σφάξῃ αὐτὸ, ἢ ἀποδῶται,* ***πέντε*** *μόσχους ἀποτίσει ἀντὶ τοῦ μόσχου, καὶ* ***τέσσαρα*** *πρόβατα ἀντὶ τοῦ προβάτου.... ἐὰν δὲ καταληφθῇ καὶ εὑρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κλέμμα,* ***διπλᾶ*** *ἀποτίσει*». Ἐ τῷ ἱερῷ δὲ Εὐαγγελίῳ βλέπομεν τὸν Ζακχαῖον πρόθυμον νὰ ἀποζημιώσῃ πάντας ὅσους ἠδίκησεν ἀποδίδων εἰς αὐτοὺς τὸ τετραπλοῦν· «*Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε,* ***δίδωμι*** *τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα,* ***ἀποδίδωμι τετραπλοῦν***». Ἡ ἀποζημίωσις λοιπὸν, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν πρὸς τοὺς ἀδικουμένους, πρέπει νὰ ἦναι πλήρης καὶ οὐχὶ ἐκείνη, ἣν συνειθίζουσι πολλοὶ, ἡ κατόπιν συμβιβασμοῦ διδομένη. Ὀφείλομεν νὰ ἀποδίδωμεν πρὸς τὸν ἀδικούμενον αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀφαιροῦμεν παρ' αὐτοῦ, ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ εὑρίσκηται εἰσέτι εἰς χεῖρας ἡμῶν. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ, ὀφείλομεν νὰ ἀποδίδωμεν ὁλόκληρον τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Τοιαύτη τις δέον νὰ ἦναι ἡ ἀποζημίωσις· ἄλλως, ἐὰν δὲν ἦναι πλήρης ἐπανόρθωσις τοῦ γενομένου ἀδικήματος, τὸ ἀδίκημα ἐξακολουθεῖ παραμένον ἀδίκημα, καὶ ἡ ἁμαρτία παραμένει πάντοτε ἁμαρτία καὶ μάλιστα ἁμαρτία θανάσιμος.

Ἀλλ' εἰς ποῖον πρέπει νὰ δίδωται ἡ ἀποζημίωσις; Τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ νὰ ἀπιζημιῶται ὁ ἴδιος ὁ ἀδικηθείς. Ἐὰν οὗτος ἦναι ἄγνωστος ὀφείλομεν νὰ ἀνευρίσκωμεν αὐτόν. Ἐὰν κατοικῇ μακρὰν ὀφείλομεν εἰς τὸν τόπον τῆς κατοικίας αὐτοῦ νὰ ἀποστέλλωμεν τὸ πρᾶγμα, ὅπερ παρ' αὐτοῦ ἀφῃρέσαμεν καὶ ἐσφετερίσθημεν. Ἐὰν ἔχῃ ἀποθάνῃ ὀφείλομεν νὰ ἀποζημιώνωμεν τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ αὐτὸ ἠθικὸν πρόσωπον μετ' αὐτοῦ. Μόνον ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελον ἀποβῆ ἄκαρποι ὅλαι αἱ ἐνέργειαι καὶ ἔρευναι ἡμῶν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀδικηθέντος ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, μόνον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ διαθέτωμεν τὰ ποσὰ τῶν ἀποζημιώσεων εἰς πτωχούς, ἤτοι εἰς ἐλεημοσύνας καὶ ἔργα ἐν γένει εὐποιΐας. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἀπαιτεῖται μεγάλη πρυσοχή, διότι ἡ ἐξ ἀδικιῶν προερχομένη ἐλεημοσύνη δὲν εἶναι ἐλεημο-

σύνη, ὅπως ἀποφαίνεται ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἀλλ' ἐσχάτη ἀδικία. «Ὁ » τὰ ἑτέρων λαμβάνων καὶ ἑτέρῳ διδούς, οὐκ ἠλέησεν, ἀλλ' ἐτιμωρήσατο » καὶ ἠδίκησεν ἀδικίαν τὴν ἐσχάτην. Ὥσπερ οὐκ ἂν τέκοι λίθος, οὕτως » οὐδὲ ἀπήνεια φιλανθρωπίαν. Ὅταν γὰρ τοιαύτην ἔχῃ ῥίζαν οὐκέτι ἐλεη- » μοσύνη τὸ τοιοῦτόν ἐστι. Διὸ παρακαλῶ μὴ πρὸς τοῦτο ὁρᾷν μόνον, » ὅπως παρέχωμεν τοῖς δεομένοις, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὴ ἐκ τῆς τῶν ἑτέρων » ἁρπαγῆς. Εἷς γὰρ εὐχόμενος, εἷς καταρώμενος· τίνος φωνῆς ἀκούσεται » ὁ δεσπότης ;.... Πρῶτον τοίνυν ἀπαλλάγηθι τοῦ ἁρπάζειν, καὶ τότε τὴν » ἐλεημοσύνην ἐπίδειξαι· στῆσον τὰς χεῖρας ἀπὸ πλεονεξίας, καὶ οὕτως » αὐτὰς ἐπὶ τὴν ἐλεημοσύνην ἄγε». Οἱ ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας ποιοῦντες τὰς ἐλεημοσύνας ἂς ἀναπολήσωσιν εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην. Οὗτος μεταμεληθεὶς διὰ τὴν ἀδικίαν, ἣν διέπραξε προδοὺς τὸν διδάσκαλον καὶ Σωτῆρα αὐτοῦ, προσῆλθεν εἰς τὸν Ναὸν καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὸν μισθὸν τῆς προδοσίας αὐτοῦ. Ἀλλ' οἱ Ἀρχιερεῖς γινώσκοντες τὴν προέλευσιν τῶν χρημάτων τούτων ἠρνήθησαν νὰ βάλωσιν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἤτοι εἰς τὸ ταμεῖον τῶν πτωχῶν εἰπόντες. *«Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματος » ἐστι»*. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει, ὅτι τὸ ποιεῖν ἐλεημοσύνας καὶ εὐποιΐας ἐκ τῶν θυμάτων τῆς ἀδικίας καὶ πλεονεξίας, τὸ τοιοῦτον εἶναι ἐλεημοσύνη τοῦ Ἰούδα ἢ μᾶλλον ἐλεημοσύνη τοῦ Διαβόλου.

Ἔλθωμεν τέλος εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πότε ὀφείλομεν νὰ ἀποζημιώνωμεν τὸν ἀδικηθέντα ; Ἡ ἀπάντησις εἶναι εὐχερής. Ὀφείλομεν νὰ ἐπανορθῶμεν τὸ ὅπερ διεπράξαμεν ἀδίκημα ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα. Ὀφείλομεν νὰ ἀποζημιῶμεν τὸν ἀδικούμενον, εἰ δυνατόν, ἀμέσως. Ὑπεκφυγαὶ καὶ ἀναβολαὶ εἶναι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐπικίνδυνοι, διότι οὐαὶ τῷ Χριστιανῷ ἐκείνῳ, ὅστις ἀποθνήσκει ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ τῆς κλοπῆς, τῆς ἁρπαγῆς καὶ ἐν γένει τῆς ὑπ' αὐτοῦ διαπραττομένης ἀδικίας. Ὀφείλομεν λοιπὸν ἀμέσως, ἄνευ ἀναβολῆς, νὰ προβαίνωμεν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ ἀδικήματοος. Ἐὰν τὸ τοιοῦτον ἦναι δύσκολον, ὀφείλομεν νὰ ἀποζημιῶμεν τὸν ἀδικηθέντα εἰς τὴν πρώτην συνάντησιν μετ' αὐτοῦ, εἰς τὴν πρώτην παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν.

Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, ἀπέχετε ἀπὸ πάσης κλοπῆς, ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας· Ἐὰν δέ ποτε περιπέσητε εἰς τὸ θανάσιμον τοῦτο ἁμάρτημα σπεύδετε νὰ ἐπανορθώσητε πᾶν ἀδίκημα, ἀποδίδοντες ἀμέσως καὶ ἄνευ ἀναβολῆς τὸ ἀνῆκον τῷ ἀδικηθέντι ἀκέραιον καὶ ὁλόκληρον. Μὴ παραπλανήσῃ ὑμᾶς ἡ πεπλανημένη σκέψις, ὅτι δύνασθε νὰ ἐξαλείψητε καὶ ἀποσβέσητε τὸ ἁμάρτημα διὰ τῶν ἐλεημοσυνῶν καὶ ἀφιερωμάτων εἰς Ἐκκλησίας καὶ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, διότι αἱ τοιαῦται ἐλεημοσύναι καὶ πρὸς τὸν Θεὸν προσφοραὶ εἶναι βδέλυγμα *«ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου»*, διότι αἱ τοιαῦται ἐλεημοσύναι εἶναι *»ἐλεημοσύναι τοῦ Ἰούδα»* κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον. Παύσασθε λοιπὸν τοῦ κλέπτειν καὶ ἁρπάζειν καὶ ἀδικεῖν τοῦ πλησίον, ὅπως παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγων. *«Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶ τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι»*. Γένοιτο.